

Schuchmann J. (2024): Interjú Pásztor Bélával, Veresegyház korábbi polgármesterével, az országban leghosszabb ideig hivatalban maradt városvezetőjével. CITY.HU Várostudományi Szemle. 4(1), 147–154.

Interjú Pásztor Bélával, Veresegyház korábbi polgármesterével, az országban leghosszabb ideig hivatalban maradt városvezetőjével

Az interjút készítette: Schuchmann Júlia¹

„Tiszta fejjel, tiszta kézzel”

A fotót készítette: Schuchmann Júlia

¹ PhD, egyetemi docens, Neumann János Egyetem Gazdaságföldrajz és Településmarketing Tudásközpont

Pásztor Béla, Szlovákiában, Ipolybalogon született. 1946 tavaszán a deportálások miatt Magyarországra menekült családjával és 1948-ban Erdővárosba költözött. 1960-ban megnősült, három gyermeke született. Az általános iskolát Erdővároson, a középiskolát Ráckevén végezte. Dolgozott szerszámkészítőként, üzemdiszpécserként és a veresegyházi művelődési ház igazgatójaként is. 1965. szeptember 1-én megválasztották Veresegyház tanácselnökének, pedig soha nem volt az állampárt (MSZMP) tagja, mégis ezt a tisztséget 1990. október 12-ig betöltötte, amikor is csak a tituluszának a megnevezése változott meg, mert a város polgármesterévé választották. Hétszer újraválasztották. 2023. február 17-én bejelentette, hogy február 28-án leköszön a polgármesterségről. Polgármesterségének ideje rekordnak számít Magyarországon, mert ilyen hosszú ideig még senki nem vezetett egy települést az országban (1965–2023), aki 1965 óta áll a település élén – az első 25 évben tanácselnök volt –, majd 1990 óta zsinórban nyolc választást nyert meg, rendre óriási fölényel.

A közösségért végzett több évtizedes munkájáért 2019-ben Magyar Örökség díjat kapott. 2023-ban pedig a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) Polgármesteri Életműdíjban részesítette Pásztor Bálát, aki napra pontosan a 85. születésnapján köszönt le úgy, hogy már az utódját is kinézte a jelenlegi alpolgármester, Cserháti Ferenc személyében.

X X X

A polgármester úrhoz mennek? – kérdezte a taxisoőr, amikor apukámmal, Schuchmann Péter településtervezővel, a PESTTERV Kft ügyvezető igazgatójával (akit a polgármester úrhoz évtizedes szakmai barátság fűz), bemondtuk az erdőkertesi címet. A taxisoőr lelkesen mesélte, hogy „Őt mindenki szereti és nagy tiszteletben áll itt is, és Veresen” is. A taxi egy szerény, a „Kádár kocka” kertés családi ház elé vitt minket. Szépen rendben tartott ház, kerttel, belesimul az utca többi háza közé, semmilyen hivalkodás vagy jelzés, hogy itt egy köztisztviselőben álló polgármester lakik. Közben Pásztor Béla is megérkezik kis, piros Opeljával. A városházáról jött, ahol délelőtt a törendszert kibővítésének részleteiről tárgyalt az illetékesekkel.

X X X

Schuchmann Júlia: Tisztelt Polgármester úr! Tavały, amikor visszavonult, 58 év polgármesterség után rengeteg cikk, interjú jelent meg Önnel a munkásságáról, mégis most én is arra kérem, hogy mondja el, Ön hogyan értékeli ezt az 58 év polgármesterséget?

Pásztor Béla: A következőképpen vagyok az életemmel: Gyerekkorom óta teszem, amit jónak látok. Semmilyen helyzetben nem voltam senkinek lekötelezettje, elkötelezettje.

Éltem a magam életét, legyen meg a betevő falat, gyerekeknek kabát vagy éppen nadrag, feleségemnek is (ő is szerény ember volt), szóval a legrosszabb viszonyokat is barátsággal viselem, és azt mondom, hogy most ez van. Ha lehet, változtatok rajta...

SJ: Mindig meg tudta tenni, hogy adott esetben változtasson?

Mindig. Ha volt rá lehetőségem mindig. Egyszer volt egy szakmai fórum, a Parlamentben, sokan voltunk, és kollégák adtak elő az ország minden részéről. Én is szót kértem, és mondtam, ami itt elhangzott, az egy nagy nulla. A légy zümmögését is meghallottad volna, megfagyott a levegő... aztán elmondtam, az országos vezetőknek, hogy miért gondolom így: miért nem jó, miért nem igaz, ami itt elhangzott... ez az eset még az államszocializmusban volt. Mondták a szervezők: Kedves elvtársak, a mai napra az értekezletet befejeztük. Pásztor elvtárs, maga maradjon itt! Elmondtam az országos vezetőknek, hogy, amit ők gondolnak, az a valóságban nem úgy van. Ha valami nem működik, ha valami rossz, és azt a rosszat javítgatom én is, hozzáteszek, amitől csak még rosszabb lesz az eredmény.

Én senkitől nem tartottam... nem volt vesztenivalóm. Én nem akartam tanácselnök lenni. Akkoriban, mondták, hogy be kell lépni a pártba... Én mindig visszakérdeztem. Elvtárs, miért kéne belépni a pártba? Attól nagyobb lesz a megbecsülés? Mondtam nekik, ha a munkámért nem becsülnék meg, másért megbecsülést nem kérek. Egy szelet kenyér van, ennyi az én életem. Még a mostani is. Szerencsére feleségem ugyanilyen volt, tehát velem sem voltak különös dolgok, legyen egy ágy, egy szék, szőnyeg, kész.

SJ: Hogyan változott meg helyzet a rendszerváltozás után? Miben lett más a tanácselnöki szék után, független polgármesterré válni?

Én mindig azt mondtam, hogy ez humbug. A tanácselnöknek is mindig megvolt az a joga, hogy rendelkezzen a vagyoniával... meg a tanácsnak is. Ha csinálta, ha nem, ha nem lett volna semmiféle tanácstörvény, akkor is tudom, hogy mit kell csinálni. Tehát én soha nem éreztem olyan dolgot, amiben fékezett volna engem a tanácselnökség.

Hát, hiszen még abban a rendszerben vásároltuk meg az emberektől a földeket, a város további fejlesztését megalapozni. (Megvettük az egész határt.) Összehívtam hat-nyolc parasztembert, a hangadókat és a paraszti munkában elismerteket, és akkor mondtam nekik, hogy megvennénk tőlük a földjeiket. Akkoriban ezeket a földeket már senki nem művelte, nem volt ember sem, aki megművelte volna, sem állatok. A fiatalabbak már a városban dolgoztak, tanítottak, irodai munkát végeztek...A parasztagazdák mondtak egy összeget, mi is tettünk egy ajánlatot és megegyeztünk mindenkivel, kivétel nélkül. Nem

volt ebből semmi probléma. Mindenki jól járt. A gazdák pénzhez jutottak abban az időszakban, amikor ezeknek az összegeknek felhasználásával önálló vállalkozásba foghattak, vagy bővíthették az otthonaikat, megalapozhatták gyermekeik jövőjét. Az önkormányzat meg jól járt azokkal a földterületekkel, amelyeket később a város hosszú távú érdekei szem előtt tartásával fejleszteni tudott. Az élet tehát a földvásárlásokban is minket igazolt. Amikor a személyi jövedelemadó helyben maradó részének drasztikus csökkenése miatt, az iparüzési adó vált a meghatározó bevételi forrásunkká. Volt kellő kiterjedésű saját területünk a helyi gazdaság fejlesztésére. Ekkor létesített telephelyet nálunk a General Electric (GE) amerikai mult cég, őket egy sor jelentős termelő-, gazdasági-, szolgáltató vállalkozás követte.

De nem csak vállalkozásba fogtak az emberek. Ehhez van egy kedves történetem, hogy milyenek is a veresegyházi polgárok. Az egyik gazda asszony, akitől megvettük a földjét, a kapott összeget arra szánta, hogy a református templomnak is legyen egy harangja, ne csak a katolikus templomnak. Így lett a református templomunknak három harangja is.

SJ: Így lett Veresegyháznak tehát egy olyan indulótökéje, amely lehetővé tette 1990 után, hogy jó fejlesztési döntéseket lehessen hozni, ami a város hosszú távú érdekeit szolgálta...

Igen, a földek megvétele nagyon fontos lépés volt. És máig is az önkormányzat tulajdonában vannak ezek a földek. Akkoriban úgy terveztük, hogy a város lakosság száma maximum 20–22 ezres lesz, ez még kellemes és kezelhető nagyságú. Ez az a lakosság szám, ami ahhoz is szükséges, hogy a város el tudja tartani minőségi üzleteket is, hölgyek esetében például a fodrászatok, kozmetikai szalonokra is gondoltam, a legények azok legyenek kócosak... Tehát, ezeket az önkormányzati területeket tudtuk aztán később hasznosítani, felparcellázni. Ma is ezzel a vagyonnal gazdálkodik a város.

Ebben a tudatos városfejlesztő munkában folyamatos segítséget kaptunk a hozzáértő szakemberektől (többek között PESTTERV Kft tervezőitől), akik a város sajátos helyzetének és érdekeinek ismeretében készítették (és amikor ez szükségessé vált, módosították) Veresegyház fejlesztési és rendezési terveit.

SJ: Hogyan fogadta akkoriban a lakosság a GE-t? Nem féltek tőle?

Lakosságnak nem volt ellenállása, hiszen érdekeltek voltak abban, hogy ezek a területek jól hasznosuljanak, hogy újabb munkahelyek létesüljenek, amelyek megélhetést biztosítanak a város lakóinak, és egyre inkább a városkörnyék munkavállalóinak is. Érdekeltek

volt abban, hogy az üzemtelepítéssel, földeladásból pénzük lesz, a közműveket megépítjük. Tehát mindebben az ő, mármint a helyi lakosok érdekei is benne voltak. Hát természetesen voltak ilyen kisebb csoportok, felvonultak.

SJ: Ehhez azért az is kellett, hogy legyen bizalma a lakosságnak a polgármesterében, hogy elhiggye neki, hogy a város vezetése érte, az ő érdekében cselekszik.

PB: Igen. Hát volt olyan, hogy nem volt pénzünk. A város működéséhez kellett, fenntartásra, fejlesztéshez. Munkatársaimat kiküldtem, mindenki szedjen össze tízezer forintot, húszat, a lakosságtól is így összeszedtünk ötszázezer forintot. Mondtuk, hogy üzenem, hogy egy hónapon belül visszakapják. Ezért megfelelő kamatot is fizettünk nekik, amikor visszaadtuk a pénzt. Többet fizettünk, mint a bankok. Hát ez természetes, hát, ha beállítok a kapun, hogy adjál ennyit, akkor azt vissza kell fizetni az utolsó centig, ha nem a dupláját, de a másfélszeresét fizettük annak.

SJ: A veresegyházi modell ezért utánozhatatlan, mert aki nem döntött jókor és jó időben, annak később egy évtized múlva, már nem is voltak lehetőségei erre.

PB: Igen, nem lehetett volna...

SJ: Ehhez az is kellett, hogy mindig 10–20 évre előre tervezzon a város, milyen irányba akar fejlődni.... Ez nagyon nagy tudatosságot és fegyelmezettséget igényelt a Polgármester és hivatala részéről, jól gondolom?

PB: Igen, nekem ehhez külföldi tapasztalataim voltak. Én jártam tanulmányutakon, látogatókban több nyugat európai országban, Belgiumban, Dániában, Németországban, Franciaországban, mindenütt. Svájcban. Láttam, hogy ők hogy csinálják. Hazajöttem és én is úgy csináltam, ahogy a fejlettebb országokban, ahol jól működtek azok a gyakorlatok.

Nem sokat töltöttem én értekezések olvasásával, de a fő dolgokat megkérdeztem, utánajártam, utánakérdeztem. Tehát voltak előttem jó gyakorlatok, példák, hogy lehet ezt máshogy, hatékonyabban, jobban is csinálni, mint amit mi itt megszoktunk. Próbáltam aztán ezeket a külföldi jó gyakorlatokat országos körben is népszerűsíteni, elmeséltem a tapasztalataimat. Nem lehet ráerőltetni senkire semmit, ha nem akarja, úgyhogy nem forszíroztam tovább, csak tettem a dolgomat.

Azt gondolom, a siker titka, hogy mindig meg kell tudni újulni. nincs más. Ha ezt meg tudod csinálni, akkor lesz belőled valami. Ha nem tudod megcsinálni, nem lesz semmi.

SJ: Hogyan tudta a lakosság bizalmát és támogatását közel 58 évig folyamatosan megtartani?

Csak és kizárólag a hitelességgel. Olyan nem lehetett csinálni, ha valamit megígértünk, nem teljesült, azt meg kellett tartani. Szóval legyen hiteled, elhiggyék, hogy ha a Béla azt mondta, akkor az úgy van. És abban sose talált olyat, hogy becsaptam volna. Hozzám senki nem jöhetett azzal a váddal, hogy becsaptam, hogy rosszul járt, vagy hogy valakit igazságtalanul előnyben részesítettem volna a másikkal szemben. Nekünk úgy kellett gazdálkodni a település és a közösség vagyonával, hogy nem fizetünk rá és mindenki jól jöjjön ki. Azt nem mondom, hogy mindenben mindig nyertünk, de nagy átlagban csak nyertünk.

Olyan gondolatom, hogy nekem abból az üzletből mennyi lehet a hasznom, vagy az enyém, föl sem merült soha. Persze volt olyan, hogy milliókat ígértek... Ilyenkor felálltam, mondtam, hogy köszönöm, uraim, a tárgyalást befejeztük, tárgyaljanak máshol. A tisztaság mindenképpen felett, azzal nem tudnak mit kezdeni. Ezt nem kell bizonyítani...

SJ: Sajnos, ez a ritkább.....A mai világban meg pláne nem így működnek a dolgok.

PB: A mai világ is ugyanolyan, mint a többi, nincs ebben semmi különbség. A világ mindig is az érdekekre épült. Ugyanez volt a tanácsköztársaság idején is, és ma is. Ha nem a tisztességre épült, akkor ugyanolyan volt minden akkor is és ma is. Nincs különbség. Én egész életemben azt vallottam, hogy az az érték, amit én csinálok. Nem az, amit mások, hanem az, amit én. Az a fontos, én hogyan tudok elszámolni a környezetemnek a tetteimmel, döntéseimmel.

SJ: Nagyon jó ezt hallani. A múltkoriban részt vettem egy szakmai fórumon, ahol agglomerációs polgármesterek voltak a vendégek és vég nélküli panaszáradat folyt belőlük... Túl sokan költöznek ki, túl sokat követelöznek az új lakosok, semmi nem elég nekik, mindig újat, szebbet akarnak, miközben az önkormányzat egyre tehetetlenebb... Ön sosem érezte a polgármestersége alatt, hogy túlnő a település a korlátain?

PB: Sosem éreztem ilyet. A kulcs az, hogyan tudom a lakosságot érdekeltté tenni, és megismertetni velük. Helyzetbe hozni, aztán számon kérni, ha nem tette meg, amit ígért.

SJ: Sérelmezték ezen a fórumon a polgármesterek azt is, hogy a lakosság nem működik együtt a közösséget érintő ügyekben.

PB. Nem, ez így nem jó irány, nem szabad a lakosságra haragudni. Sokan mondták nekem, annak idején, hogy hát, de neked könnyű... Miért lett volna az? Az embereket meg kell nyerni az ügyeknek. Azt kell kitalálni, hogyan és mivel tudod megnyerni őket.

Én mindig azt néztem, hogyan tudom érdekeltté tenni a lakosságot az ügyekben. Mitől fogja azt érezni, hogy ez vagy az a fejlesztés, az ő érdeke is. Természetesen sose lesz 100%-os az egyetértés egy közösségen belül, még a kémiában sem lehet 100%-os oxigént előállítani... Persze, ez nem könnyű, én is mindig megkaptam a kérdést, hogy, Béla, de hát miért van neked erre szükséged, miért csinálod.....Miért idegesítéd magad, miért nem mész mást csinálni?

SJ: Hogyan látja a Polgármester úr ma az önkormányzatok helyzetét? Romlott vagy javult?

Ami a fejlesztésre forrásokra szánható pénzről illeti, abban egyértelműen rosszabb időszak van. Az államnak nincsenek forrásai, az önkormányzatoknak sem jut. De túl kell élni...panaszkodással nem megyünk előbbre. Panaszkodjon otthon, inkább azt mondja meg, hogyan tudja megcsinálni, ne azt mondja, hogyan nem tudja! Azt szokták mondani: Mutasd meg, mire vagy képes, megmondom ki vagy! Elég sok helyen jártam a világban és mindenhol azt láttam, hogy a politika valamilyen szinten befolyásolja az önkormányzatok helyzetét...Ezen felül kell emelkedni, ahogyan csak lehet.

Vegyük a városomat Veresegyház, itt most él 22 ezer ember. Ennek a 22 ezer embernek kell egy olyan lakókörnyezetet biztosítani, amiben jól érzik magukat, kell nekik cukrászda, fodrászat, kozmetika, hivatalok, ahol az ügyeiket tudják intézni, esetleg uszoda, strand, Ezeket meg kell teremteni, ki kell alakítani. Nem megy ez könnyen, mert nem úgy alakultak, nem háromszáz év alatt alakult ki a falu, hogy a templomot oda tesszük, az iskolát akkor ide középre... nem így alakult ki. A mostani viszonyokhoz alkalmazkodni kell, az is igaz, hogy próbára teszik a mostani viszonyok az önkormányzatok alkalmazkodóképességét. Nálunk (Veresegyházon) mindig is nagyon magasak voltak az adók, viszont az emberek azt is tudták, hogy őrültük magasak, mert abból épül és szépül a város. Én mindig megkérdeztem a helyi lakosoktól, hogy mit szeretnének? Szerintük ezt mennyi pénzből lehetne megvalósítani? Ha akarják, hogy a városuk fejlődjön, akkor nekik is meg kell fizetniük az árát. Semmi nincs ingyen. Tehát nem szabad félni az emberek elé állni és az embereket a dolgokról meggyőzni. Meggyőzni csak úgy tudjuk, hogy az érdekeket pontosan be tudjuk mutatni. És akkor az biztosan olyan lesz, amit a többség elfogad, mert nem tud mást mondani. Vagy ha mást mond, akkor annál nagyobb az örömöm.

SJ: Zárásként visszatérve a kezdeti kérdésre, miben látja a Polgármester úr a sikerét, hogy 58 évig tudta vezetni a várost és nem is akárhogyan?

PB: A legfontosabb dolog, hogy profin végezd a munkád. Bármilyen legyen az. A másik, hogy az embereket értelmes dologra hívjuk fel, aminek van értelme, tartalma, akkor

együttműködőek lesznek. Az is nagyon fontos, hogy felébresszük az emberekben azt a tudatot, hogy a település az övéké is, ők is hozzá tudnak járulni a fejlődéséhez. Tehát érezze azt, hogy ő is tett/tesz valamit a városáért. Tehát a társadalom az általa adott jókért igenis várja vissza a jót. És nem lehet olyat csinálni, hogy valamiről beszélek és nem úgy van.

SJ: Tehát a hitelesség...

Igen, a hitelesség alapvető. És fölébreszteni az emberekben azt a tudatot, hogy egymás mellett vagyunk, ha együtt csináljuk, akkor lesz belőlünk valami, ha nem csináljuk, akkor nem lesz belőlünk semmi.

SJ: És talán még az, hogy ezt a hitelességet és fejlettségi szintet, hosszú-hosszú ideig fenntartsuk...

PB: Igen, ezt fenn is kell tartani. A minőséget meg kell őrizni. A dolgokat javítani, bővíteni kell. Vegyük Versegyház termálvízkezelését. Ez ugye egy áldás a városnak, de mielőtt a strandfürdőt építettük volna, én hosszú hónapokat töltöttem azzal, hogy végigjártam a hasonló fürdőket, hogy megtudjam melyik évszakban mekkora a látogatottsága, mennyire nyereséges vagy veszteséges a működtetése, fenntartása, és utána úgy döntötünk, hogy strand helyett fűtésre használjuk a plusz termálhőt.

SJ: Önt, Polgármester úr legendásan tisztelik és szeretik a veresegyházi polgárok, Ön tudja, mi lehet a titka ennek?

Én nem vettem el senkitől semmit, akin tudtam, segítettem magánemberként is, és más közösségi értékek megteremtésével. Tiszta fejjel, tiszta kézzel tettem és teszem a dolgomat a mai napig is. Talán ezért is. Azért én is vétek néha.